

Vlaams
Parlement

vergadering **C147**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 4 februari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de beslissing van de Vlaamse Regulator voor de Media over de inbreuken op de stimuleringsregeling bij twee reeksen op Streamz – 1675 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de mediarichtlijnen rond zelfdoding – 1648 (2020-2021)	7
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de corona-exitstrategie voor jongeren die niet gevaccineerd worden – 1677 (2020-2021)	11

**VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de beslissing van de Vlaamse Regulator voor de Media over de inbreuken op de stimuleringsregeling bij twee reeksen op Streamz
– 1675 (2020-2021)**

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, mediabedrijven Telenet en DPG Media wilden de reeksen De Bende van Jan de Lichte en Black-out in primeur aanbieden via hun streamingdienst Streamz. Dat mocht niet, zegt de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM). Er is een sanctie uitgesproken, weliswaar beperkt tot een waarschuwing, omdat de beide reeksen tot stand zijn gekomen via een stimuleringsmaatregel van de Vlaamse overheid waarbij de distributeurs verplicht waren bij te dragen. Die producties moesten dan wel voor het brede publiek toegankelijk zijn en niet via betaling op aanvraag.

Minister, hoe evalueert u de beslissing van de VRM? De markt wijzigt snel. Hoe staat u tegenover het verbod op primeurs op betalende kanalen, tot stand gekomen met de stimuleringsregeling?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, u weet dat de VRM op 23 november 2020 inderdaad een aantal beslissingen heeft genomen met betrekking tot het aanbieden van De Bende van Jan de Lichte en Black-out op Streamz. De VRM heeft verschillende inbreuken vastgesteld op het besluit van de Vlaamse Regering van 21 maart 2014 betreffende de stimuleringsregeling voor de audiovisuele sector.

De VRM heeft drie keer geoordeeld dat een waarschuwing een gepaste sanctie is. Zoals ik ook al eerder in deze commissie heb gezegd, is het natuurlijk de taak van de VRM om op een autonome manier toezicht te houden op de naleving van het Mediadecreet en zijn uitvoeringsbesluiten. Het is dan ook niet aan mij als minister van Media om beslissingen van de VRM te evalueren. Dat kan ik echt niet doen.

Partijen die het niet eens zijn met een beslissing van de VRM, kunnen uiteraard tegen deze beslissingen een beroep indienen bij de Raad van State.

Ik wil ook herhalen dat ik in de vergadering van deze commissie op 17 september 2020 al duidelijk maakte dat, op het moment van de opmaak van het besluit van 21 maart 2014, het medialandschap er fundamenteel anders uitzag dan vandaag. Previews op betalende ondemandplatformen bestonden toen ook al, maar het belang ervan is de afgelopen jaren natuurlijk fors toegenomen. Ik heb toen ook de doelstelling van de investeringsverplichting nogmaals benadrukt, namelijk ervoor zorgen dat er extra financiële middelen ter beschikking komen om kwaliteitsvolle productiereeksen te produceren. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn. De productie van kwaliteitsvolle fictiereeksen kan alleen worden verzekerd als alle windows kunnen worden gevaloriseerd. Dat betekent niet alleen de lineaire en de review window maar ook de preview window, en dat natuurlijk tegen marktconforme voorwaarden.

Tijdens diezelfde commissievergadering heb ik ook gesteld dat er onduidelijkheid is over de interpretatie van artikel 6 van het besluit van 21 maart 2014. Ik heb daarbij, voor alle duidelijkheid, geen uitspraak gedaan over de vraag of preview windows onder dit besluit al dan niet mogelijk zouden zijn. De omroepen zijn van mening dat het wel kan, de VRM meent van niet. Ik heb dit toen vastgesteld en doe dat nu opnieuw.

In mijn beleidsnota heb ik aangegeven dat ik de bestaande stimuleringsregelingen zal updaten. Investeren in kwaliteitsvolle Vlaamse audiovisuele content is, zeker gezien de gevolgen van de covidcrisis, een topprioriteit.

De financiering van kwaliteitsvolle fictie is erg duur. Zonder investeringsverplichtingen dreigt de creatie van Vlaamse fictie in het gedrang te komen. De bestaande stimuleringsverplichtingen hebben hun nut bewezen, maar zijn nu aan een update toe. Mijn kabinet en mijn administratie zijn volop bezig met de voorbereidingen van deze aanpassingen, maar natuurlijk moeten we prioritair de Europese richtlijnen inzake media omzetten. Zo zal de Vlaamse Regering op 5 februari 2021 het ontwerp van decreet inzake de richtlijn betreffende de audiovisuele mediadiensten definitief goedkeuren.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, ik begrijp dat u de beslissingen van de VRM niet evalueert. Dat was misschien niet helemaal de juiste woordkeuze. U hebt terecht aangehaald dat we allemaal bezorgd zijn en dat we op de productie van kwaliteitsvolle fictie in Vlaanderen willen inzetten. We willen daarin blijven investeren en we willen dat de productiemaatschappijen daarin investeren. Op zich gaat het om een goede maatregel, maar ik ben blij dat u over een update praat.

We moeten dan vooral aandacht hebben voor de terugverdienmodellen. Als investeerders in fictie investeren, moet dat natuurlijk renderen. Als we hen willen overtuigen, moet er ook een verdienmodel aan vasthangen. Als de Vlaamse overheid daar geld voor geeft, lijdt het natuurlijk geen twijfel dat de brede bevolking daarvan moet kunnen meegenieten. Ik neem aan dat de vraag of previews al dan niet mogelijk moeten zijn, in die update zal worden opgenomen. Ik zou ervoor willen pleiten dat serieus in overweging te nemen en na te gaan of we op die manier de productie meer kunnen ondersteunen en de motivatie van de investeerders kunnen vergroten.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Voorzitter, ik denk dat de beslissing of de waarschuwing van de VRM in de sterren stond geschreven. Mevrouw Van den Brande en mevrouw Segers hebben er enkele maanden geleden terecht naar verwezen. Ze hebben hiervoor gewaarschuwd.

Minister, u hebt toen geantwoord dat u de wetgeving à la carte zou aanpassen. Zolang die aanpassing er niet is, gaat het echter om een overtreding. Ik begrijp dat u vindt dat de VRM de wetgeving te streng interpreteert, maar de VRM kan natuurlijk enkel toepassen wat in de decreten en de uitvoeringsbesluiten staat, namelijk dat een productie die in toepassing van de stimuleringsrichtlijn met belastinggeld tot stand is gekomen, niet eerst in een ondemandcontext mag worden aangeboden. Dat moet lineair worden aangeboden. Dat is exact wat nu gebeurt. U wilt dit updaten en aanpassen, maar mijn vraag is of u dan ook afstapt van de idee dat series eerst lineair moeten worden aangeboden.

Het risico bestaat dat in dat geval dubbel moet worden betaald. Hier wordt altijd vertrokken vanuit de visie van de productiesector en nooit vanuit de visie van de belastingbetaler die niet naar Netflix of Streamz kijkt. Hij betaalt een eerste maal in zijn belastingbrief, maar ook een tweede maal. Die visie zit ingebakken in het uitvoeringsbesluit. Stapt u daar nu van af?

Apache heeft naar de terechte bekommernis verwezen dat het afstappen hiervan voor een uitholling van het lineaire aanbod van de VRT zal zorgen. Als de VRT de kijkcijferkanonnen achter een betaalmuur plaatst, kunnen we ons de vraag stellen

of de VRT nog een goede media-actor is en nog een zekere legitimiteit heeft om belastinggeld te krijgen. Hoe zult u die garantie bieden?

Minister, stapt u, ten eerste, af van die filosofie en hoe zult u, ten tweede, het lineaire aanbod van de VRT kunnen blijven garanderen?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Dank u wel, collega Coenegrachts, voor uw opmerkzaamheid en uw vraag. Dit is inderdaad belangrijk. Bij de aankondiging van de lancering van Streamz, die voor iedereen uit de lucht viel – en ik ben zeer blij dat Streamz wel een succes is –, heb ik zelf direct opgemerkt dat de beslissing van de VRT om de serie Black-out, die helemaal nog niet lineair op open scherm getoond was aan de Vlaamse kijker, in preview te tonen op Streamz, echt in strijd is met de letter en de geest van ons Mediadecreet, dat toch voorziet dat reeksen waaraan mee betaald is door de distributeurs in het kader van de investeringsverplichting, niet achter een betaalmuur in preview mogen verdwijnen. Die moeten gewoon getoond worden in open net. Dat was zeker en vast het geval voor Black-out.

U hebt dan gezegd dat er ruimte is voor interpretatie. Neen, neen, zoals ook de VRM zegt: het is nog altijd in strijd met het Mediadecreet. Wij zien daar twee problemen. Ten eerste heeft de belastingbetaler al eens betaald voor zowel de VRT als via zijn Telenet-/ Proximus-abonnement. Het kan dus niet dat die twee keer moet betalen en dat zaken achter een betaalmuur worden gezet. Ten tweede mogen we ook niet vergeten dat de productiehuisen, de artiesten en iedereen die meewerkt aan zo'n reeks, heel wat inkomsten mislopen, omdat auteursrechten voorlopig niet geïnd worden op onlineplatformen. Daarvoor is trouwens de omzetting van de Copyrightrichtlijn, waar men federaal mee bezig is, heel belangrijk. Die ongelijkheid, die oneerlijkheid moet worden opgelost. Het maakt niet uit op welk scherm er gekeken wordt, artiesten en medewerkers hebben het recht om hun inkomsten daarin te krijgen. Het zijn zowel de belastingbetalers als de mensen die meewerken aan die reeksen die twee keer benadeeld worden.

Minister, wat zijn uw plannen nu? Voorziet u, zoals u altijd hebt aangegeven, nog een verdere versoepeling, dat dat maar moet kunnen? Of gaat u daar toch wel oren hebben naar de bekommernissen, zowel vanuit de sector als vanuit het publiek, dat je reeksen gemaakt met publiek geld niet achter een betaalmuur mag zetten?

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb een gelijkaardige vraag, minister. U had gezegd dat u bezig was met dat uitvoeringsbesluit of dat u dat zou aanpassen – ik geloof dat het al in september 2020 was. Het wordt nu toch wel dringend tijd dat daar duidelijkheid over is. Die veroordeling is opgelopen, ik denk dat daar een oplossing voor moet komen. U zegt dat er nog andere dossiers op de plank liggen en dat u vrijdag eerst de Europese richtlijnen zult omzetten. Dat zal wel dringend zijn, maar dit is ook dringend, denk ik, om hier duidelijkheid over te verschaffen. Ergens begrijp ik ook wel dat het model rendabel moet zijn en dat het ook in het belang van de VRT kan zijn om in beperkte mate die previews ook via Streamz te voorzien, maar dat zou dan wel heel beperkt in de tijd moeten zijn.

U zegt dat u ermee bezig bent. Ik neem aan dat u dan al een idee hebt hoe dat er zal uitzien. Als het een versoepeling wordt, wat zal die versoepeling inhouden? Wat denkt u dat een billijke termijn zou zijn om reeksen eventueel achter een betaalmuur te houden? Voor ons moet die termijn echt zo kort mogelijk gehouden worden en moeten zaken betaald met overheidsgeld zo vlug mogelijk publiek beschikbaar gesteld worden. Dus graag een indicatie van in welke richting u aan het werken bent en op welke termijn u denkt daarmee klaar te zijn.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel voor de extra vragen en opmerkingen.

Collega Sloomans, het is niet de bedoeling om reglementering à la carte aan te passen. Integendeel, het gaat hier over een globale analyse en we gaan alles in zijn geheel bekijken.

Wat die interpretatie betreft: de VRM heeft een bepaalde interpretatie, de omroepen hebben een andere interpretatie. Er is ook nog een procedure voor de Raad van State hangende.

We zijn de aanpassingen nu grondig aan het bekijken. Dat was ook onderwerp van de doorlichting van het audiovisueel mediabeleid en dat verklaart ook waarom we vandaag die beslissing nog niet kunnen nemen, mevrouw Meuleman. Ik ben het ermee eens dat dat vrij dringend is, maar er moeten ook economische beslissingen worden genomen en hiervoor moeten we zeker de resultaten van de doorlichting van het mediabeleid kennen voor we definitieve knopen kunnen doorhakken. Iets anders zou onbehoorlijk bestuur zijn.

Er is gesproken over het dubbel betalen door de belastingbetaler. Technisch gaat het hier over het geld van de bedrijven in het kader van de investeringsverplichting, dus het is niet helemaal juist om te spreken over geld van de belastingbetaler. Het gaat hier over geld van bedrijven die daarmee de investeringsverplichting invullen.

Als de VRT mee investeert in producties, dan is het zo dat er uiteraard steeds een uitzending op het open net zal zijn. Dat is ook zo bepaald in de nieuwe beheersovereenkomst. In het uitvoeringsbesluit staat overigens dat er een opennetuitzending moet zijn. Ook daar is dat duidelijk gegarandeerd.

Mevrouw Segers, het valt mij op dat u de foutieve uitspraak van vorige keer over de letter en de geest van het Mediadecreet herhaalt. Het lijkt wel alsof ik in de commissievergadering van 17 september 2020 uw vraag niet heb beantwoord. Ik nodig u uit om mijn antwoord te herlezen. Wat u zegt over de letter en de geest van het Mediadecreet is hoe dan ook een onjuiste uitspraak, en ik nodig u opnieuw uit om wat secuurder in uw uitspraken ter zake te zijn.

Als het over de geest van de reglementering gaat, dan is die heel erg duidelijk. De doelstelling van de investeringsverplichting gaat erover dat we ervoor willen zorgen dat er extra financiële middelen ter beschikking zijn om kwaliteitsvolle fictiereeksen te realiseren. Daar gaat het over. Dat moeten we natuurlijk koppelen aan universaliteit en via het open net uitzenden. Dat daar een update nodig is, gelet op de recente evoluties en de verdienmodellen die er vandaag zijn, spreekt voor zich. Ik zal daar nu nog geen voorafnames op doen, ik denk dat we dat duidelijk zullen communiceren op het moment dat we zicht hebben op de doorlichting en op de concrete oefening.

Iemand deed ook een uitspraak over de producenten die benadeeld zouden zijn. Het is helder dat er steeds een marktconforme vergoeding is en moet zijn voor de aankoop van de rechten, en dat is de belangrijkste bezorgdheid van de producenten.

Tot slot: we doen dit zeer grondig en we zullen dat absoluut met bekwame spoed doen, maar we moeten natuurlijk alle elementen hebben waarin die doorlichting is begrepen. Op basis daarvan zullen we hier zeker nog de kans hebben om daar verder over te praten.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Bedankt, minister en collega's, voor de bijkomende antwoorden en opmerkingen. Ik denk dat we het er hier allemaal over eens zijn dat er manieren gevonden moeten worden om de investeringen in kwaliteitsvolle fictie in Vlaanderen te blijven stimuleren.

We mogen wel geen dingen met elkaar verwarren. Het is niet omdat er een preview op een bepaald platform wordt uitgezonden, dat het daarom niet ook op het open net wordt uitgezonden voor, zoals mijnheer Slootmans dat dan noemt, alle belastingbetalers. Er kunnen inderdaad goede redenen zijn, ook voor de VRT, om met previews te beginnen achter een paywall of op bepaalde platformen. Er moet dan wel worden afgesproken wanneer de reeks op het open net beschikbaar zal zijn.

Ik kijk uit naar de voorstellen die zullen komen. We blijven dit ongetwijfeld allemaal samen met veel interesse verder opvolgen. Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de mediarijhtlijnen rond zelfdoding – 1648 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, op 26 januari 2021 hebben nagenoeg alle media bericht over een vreselijk familiedrama in Vilvoorde. Vooral de berichtgeving in Het Nieuwsblad viel mij op. Naar mijn aanvoelen ging de berichtgeving – en ze is achteraf ook aangepast, wellicht omdat men bij Het Nieuwsblad aanvoelde dat een en ander niet goed was –, volgens mijn lezing, in tegen de mediarijhtlijnen voor kwaliteitsvol en correct berichten over zelfdoding.

Het Vlaams Expertisecentrum Suicidepreventie (VLESP) stelde reeds in 2004 mediarijhtlijnen op om media te sensibiliseren en te adviseren over de effecten van berichtgeving en beeldvorming over zelfdoding. Een juiste berichtgeving rond zelfdoding is van levensbelang. Deze mediarijhtlijnen zijn opgebouwd rond drie pijlers. Ten eerste moeten ze de juiste informatie meegeven. Ten tweede moeten de media hoop geven, want zelfdoding kan worden voorkomen. Daarbij is het belangrijk om hulpbronnen te vermelden, om mensen hulp te bieden. In de praktijk verwijst men dan meestal naar de Zelfmoordlijn. Ten derde moeten de media hun bereik en de hoeveelheid van berichtgeving over zelfdoding beperken. Het dramatiseren van zelfdoding en clickbaits met zelfmoord als onderwerp, laat suïcidale personen stilstaan bij zelfdoding als mogelijke oplossing voor hun problemen en kunnen als trigger werken. De mediarijhtlijnen geven ook aan om details over een zelfmoord en de methode zo weinig mogelijk mee te geven.

De mediarijhtlijnen die VLESP opstelde, zijn er gekomen omdat we uit onderzoek weten dat wanneer media op een slechte manier omgaan met zelfmoord, dit een grote trigger kan zijn voor vele mensen. De richtlijnen zijn op dit moment niet afdwingbaar, wat impliceert dat afleveringen als deze niet gesanctioneerd kunnen worden. Zelfmoord mag geen onderwerp zijn van sensatie of clickbaits, maar moet op een serene manier besproken worden, zonder het tot een taboe te maken.

We hebben het er nog niet zo lang geleden ook al over gehad. Minister, u antwoordde op mijn vraag om uitleg van 8 oktober 2020 dat VLESP momenteel nieuwe mediarijhtlijnen aan het uitwerken is, in samenwerking met de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) en de Raad voor de Journalistiek. Dit leek me dus een goed moment om het nog eens onder de aandacht te brengen.

Minister, bent u van mening dat in de berichtgeving over dit familiedrama in Het Nieuwsblad, maar ook in andere media, de mediarijclijnen werden geschonden?

Wat is de stand van zaken van het uitwerken van de nieuwe mediarijclijnen door VLESP, de VVJ en de Raad voor de Journalistiek?

Op welke manier zult u via de VVJ de mediabedrijven die de richtlijnen niet naleven, op hun verantwoordelijkheid wijzen of toch sensibiliseren?

Bent u bereid om samen met de VVJ en de Raad voor de Journalistiek te onderzoeken op welke manier de redacties en mediabedrijven verder kunnen worden gesensibiliseerd over de naleving van de mediarijclijnen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, het is een heel delicate kwestie en een heel belangrijke kwestie, deze zaak van zelfdoding en de wijze waarop de media, ook de sociale media, daarmee omgaan. Het is heel goed dat we er hier regelmatig over praten. Er zijn inderdaad door uzelf, maar ook door andere collega's – collega Jans op 7 november, collega Schryvers, nadien nog eens collega Jans en uzelf – vragen gesteld. Het toont aan dat er, heel terecht, heel veel aandacht voor is.

Als u vraagt naar individuele gevallen, naar de wijze waarop deze of gene krant of deze of gene journalist, dit of dit programma behandelt en wat mijn evaluatie is, dan moet ik u steevast hetzelfde antwoorden. Ik verwijs ook naar uw vraag van 8 oktober van vorig jaar over het programma De cel vermiste personen. Nu gaat het over een vraag over berichtgeving in Het Nieuwsblad. Telkens moet ik hetzelfde antwoorden, namelijk dat het niet aan mij is, als minister van Media, om te oordelen of een bepaalde journalist of een bepaald programma die mediarijclijnen rond zelfdoding heeft nageleefd. Dat is niet de taak van de politiek en dat is ook niet de taak van de minister van Media.

In dat verband heb ik soms de indruk dat er met verschillende maten en gewichten wordt gewerkt. Ik vind het een zeer fundamenteel principe dat wij niet de redactionele keuzes beoordelen, maar dat dit desgevallend gebeurt door de Raad voor de Journalistiek, die daartoe is aangesteld door de journalisten, met autonomie en journalistieke deontologie. Ik vind het een heel belangrijk principe. Ik merk dat ook de VVJ dat een heel belangrijk principe vindt.

Vorige week nog hebben we een discussie gehad waarbij er vanuit de VVJ kritiek was. De discussie ging over een programma van BRUZZ waar er een aantal opmerkingen over waren. Ik stel vast dat u op een ongelijke manier handelt wanneer het gaat over een bepaald thema of over een partij die het aanhaalt. Ik wil dus graag pleiten voor een beetje consequentie. Wij zijn niet gemachtigd om de deontologische code van journalisten te beoordelen. Ik zal als minister van Media dat nooit op individueel vlak doen.

Wat we natuurlijk wel opvolgen, is hoe daarmee wordt omgegaan door de Raad voor de Journalistiek, door de VVJ en door VLESP. We hebben contact opgenomen met VLESP om na te gaan waar ze nu staan. Ze zijn volop bezig met het finaliseren van de nieuwe mediarijclijnen, na constructief overleg met de VVJ en de Raad voor de Journalistiek. Zowel de VVJ als de Raad voor de Journalistiek hebben input geleverd. De nieuwe richtlijnen zijn nog niet gepubliceerd, maar zitten in de lay-outfase. Om de opvolging van de mediarijclijnen te waarborgen, is het heel erg belangrijk dat die via aantrekkelijke communicatietools onder de aandacht worden gebracht. Naast een brochure zullen er ook twee animatievideo's worden gepubliceerd die de richtlijnen inhoudelijk versterken. De lancering van de nieuwe webpagina, de brochure en de animatievideo's zijn gepland voor midden maart. VLESP

zal hierover communiceren, maar ook de VVJ en de Raad voor de Journalistiek zullen informatie helpen verspreiden.

Ik heb al herhaaldelijk aangegeven dat ik deze thematiek heel erg belangrijk vind, naast het respect voor de journalistieke autonomie en de persvrijheid. De focus dient in de eerste plaats te liggen op het sensibiliseren, adviseren en het in de kijker zetten van goede praktijken. De mediarijchlijnen zijn inderdaad niet afdwingbaar van overheidswege. Wanneer VLESP van mening is dat de mediarijchlijnen niet voldoende opgevolgd worden, zullen zij de redactie van het mediabedrijf in kwestie aanschrijven om hierover in overleg te treden.

Daarnaast bestaat ook nog de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij de Raad voor de Journalistiek over een schending van de richtlijn over berichtgeving over zelfdoding uit de deontologische code van de Raad voor de Journalistiek. Zoals gezegd, is het zijn taak, niet de mijne en ook niet de taak van deze commissie Media.

Rekening houdend met de gevolgen van zelfdoding, zal ik de dialoog steeds blijven aangaan met alle relevante actoren en niet alleen met de mediabedrijven. Zo zal ik proberen suïcidepreventie ook een plaats te geven in de gedragscode voor influencers en uiteraard zal ik VLESP ook betrekken bij het opmaken hiervan.

Na een evaluatie van het huidige Vlaams Actieplan Suïcidepreventie wordt momenteel het nieuwe Vlaams Actieplan Suïcidepreventie voorbereid. Hierin zal ook aandacht uitgaan naar het sensibiliseren van mediabedrijven. Het spreekt voor zich dat ik hieromtrent verder in overleg zal gaan met collega-minister Beke en VLESP.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Zoals u zelf ook zei, is dit een heel delicate aangelegenheid, maar ook een belangrijke aangelegenheid.

Ik vind het belangrijk dat een aantal Vlaamse volksvertegenwoordigers deze zaak onder de aandacht houden.

Minister, u hebt verklaard dat we ons niet over de berichtgeving zelf mogen uitspreken, maar ik was redelijk onthutst door de berichtgeving in Het Nieuwsblad en andere media. Ik dacht dat journalisten de mediarijchlijnen moesten kennen. Wat is er aan de hand? Kennen de journalisten de richtlijnen onvoldoende? Dat is mijn insteek in verband met deze vraag om uitleg. Ik vind het belangrijk dit onder de aandacht te blijven brengen. Ik ben verheugd te horen dat eind vorig jaar serieuze stappen zijn gezet. VLESP werkt samen met de VVJ en de Raad voor de Journalistiek aan nieuwe richtlijnen. Ik kijk hard uit naar de lancering.

De redacties moeten uiteraard te allen tijde onafhankelijk zijn. De vraag blijft of u op een of andere manier kunt nakijken hoe u, samen met deze belangrijke partners, een bredere bekendheid aan die richtlijnen kunt geven. Ik denk dan niet alleen aan de redacties, want ook bij het brede publiek kan een sensitiviteit ontstaan. Bent u bereid dit na te gaan en ervoor te zorgen dat de richtlijnen beter gekend en nageleefd worden? Soms heb ik de indruk dat in artikels met zelfdoding als gruwelijk onderwerp enkel het nummer van de Zelfmoordlijn wordt vermeld. Dat is vaak de enige richtlijn die nog wordt gevolgd. Dat mag niet. De regels zijn zeer gebalanceerd en goed, maar we moeten er ook voor zorgen dat ze in de hoofden van alle journalisten zitten. Bent u bereid na te kijken hoe u dit nog meer kunt ondersteunen?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, bijna iedereen is het erover eens dat het belangrijk is dat er richtlijnen zijn. We zijn het volledig met u eens. We verwachten dat de VVJ haar werk doet. Indien de VVJ oordeelt dat een journalist over de schreef is gegaan, moet dat ook zo aan de leden worden gecommuniceerd. De politiek moet en kan daar beter niet in tussenbeide komen.

Ik ben blij dat, in vergelijking met vroeger, bewuster met dergelijke berichtgeving wordt omgegaan. Als we kijken naar de periode voor de richtlijnen gaat het om een heel ander gegeven. Ik ben blij dat we verandering zien, maar als er niet op een bewuste manier mee wordt omgegaan en mediabedrijven de richtlijnen niet naleven, moeten ze op hun verantwoordelijkheid worden gewezen. Dat is evident.

De vraag is gesteld hoe dit moet gebeuren, maar het belangrijkste is dat het inderdaad gebeurt. De mediabedrijven op hun verantwoordelijkheid wijzen, kan natuurlijk enkel indien de situatie strikt wordt opgevolgd. Daar zie ik dan weer wel een rol voor de politiek weggelegd. Op welke wijze zet u zich in om de screening en de strikte opvolging te garanderen, zodat elke case wordt opgevolgd en hier de nodige terechtwijzingen op volgen? We kunnen niet elke case bespreken, maar op welke manier zult u zich inzetten om die screening te garanderen?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, ik dank u voor uw duidelijke antwoord en de heel concrete timing voor de lancering van de nieuwe mediarijchlijnen, waar we met zijn allen naar uitkijken. Het is een actueel thema, maar het is eigenlijk zo oud als de straat. Het onderzoek dat het verband tussen de berichtgeving en een toename van de suïcidecijfers aantoot, dateert van het begin van de jaren 1970. Het toenmalige 'Werthereffect' wordt ondertussen als copycatgedrag samengevat en ligt aan de grondslag van de huidige mediarijchlijnen.

Ik ben blij dat we in een commissie zitten waar u niet uw mening over een artikel, een uitzending of een krant geeft. U doet daarvoor een beroep op diegenen die daartoe zijn gemachtigd, namelijk de VVJ en de Raad voor de Journalistiek.

Het is ook positief te horen dat VLESP, dat met betrekking tot suïcidepreventie een heel grote expertise heeft, maar nu op de grens tussen ... (*onverstaanbaar*) ... en suïcidepreventie zit, zich door de VVJ en de Raad voor de Journalistiek laat informeren.

We kijken natuurlijk uit naar de lancering. Mijn vraag is of u een brug maakt naar het nakende Vlaams Actieplan Suïcidepreventie, maar u hebt in uw antwoord al vermeld dat er links tussen het actieplan en de mediarijchlijnen zullen zijn.

Het is goed dat we dit zo breed mogelijk bekendmaken, maar het is een interessante vraag of dat moet ten aanzien van het brede publiek. Volgens mij gaat het vooral om mensen die veel invloed hebben en die drager zijn. Op dat vlak verwijs ik naar uw initiatieven en uitspraken over het hierbij betrekken van influencers en mensen die veel impact op anderen hebben, zoals de klassieke en de moderne media. We stellen in de meeste onderzoeken nog altijd vast dat de geschreven pers het nog altijd beter doet dan de online media.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Mevrouw Perdaens, het is belangrijk de mediabedrijven op hun verantwoordelijkheid te wijzen. Als we dat vanuit de politiek doen, moet dat altijd met een algemene preventieve maatregel en nooit op individuele basis gebeuren. Ik vermoed dat u dat ook niet bedoelde. Het zou in het licht van de journalistieke autonomie niet goed zijn het kabinet van de minister van Media berichten te laten screenen en dan op basis van die appreciatie te stellen wat een

goede of slechte interpretatie van de deontologische code is. Naast dit artikel, waarover in deze commissie weinig discussie is, zijn er andere artikelen, zoals waarheidsgetrouwe berichten, die, afhankelijk van de persoon of het soort artikel, anders kunnen worden geïnterpreteerd. Dit is precies wat we op basis van de journalistieke autonomie willen vermijden.

Mijn boodschap is dat het een goede zaak is dat dit thema in deze commissie regelmatig wordt aangehaald, want het maatschappelijk belang is groot. We mogen echter nooit vervallen in een individuele analyse van gevallen, want wij zijn slecht geplaatst om dat te doen.

Mevrouw Jans, ik kom nog even terug op de link met het Vlaams Actieplan Suïcidepreventie. Ik heb van minister Beke vernomen dat er veel aandacht voor de publieke berichtgeving zal zijn. Dat is wat daarin wordt opgevolgd.

We zullen er, samen met onder meer VLESP, de VVJ en de Raad voor de Journalistiek, effectief voor zorgen dat er zeker bij journalisten voldoende aandacht voor is. De doelgroep van de deontologische code in de journalistiek zijn natuurlijk de journalisten zelf. Dat spreekt voor zich. Bepaalde aspecten kunnen echter ook ruimer relevant zijn, zeker we als naar influencers en mensen met een grote impact kijken. Om die reden komt er een integratie in een toekomstige code of conduct. Uiteindelijk zijn we allemaal een beetje influencers op sociale media en elders. Het is dan ook goed dat we ons allemaal bewust zijn, misschien niet van alle details, maar wel van de basisregels met betrekking tot suïcidepreventie.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, mijn bijkomende vraag was of u zou kunnen nakijken wat u vanuit uw eigen middelen en positie nog kunt doen om de VVJ en de Raad voor de Journalistiek bij te staan en de redacties een duwtje in de rug te geven, zodat de journalisten de nieuwe richtlijnen nog beter zouden kennen en in het hoofd zouden krijgen. U hebt daar nog niet op geantwoord, maar ik ga ervan uit dat u hiermee rekening zult houden en dat u zult nakijken hoe u de VVJ en de Raad voor de Journalistiek op dat vlak kunt ondersteunen. Ik denk dan aan de Mediacademie Journalistiek en platformen waar vormingen kunnen worden opgezet. Ik roep u op na te kijken hoe u dat duwtje in de rug kunt geven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de corona-exitstrategie voor jongeren die niet gevaccineerd worden – 1677 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik zou willen dat het een nieuw thema is dat we hier aankaarten in de commissie, maar dat is natuurlijk niet zo. Het is de voorbije weken al heel vaak gegaan over het perspectief voor kinderen en jongeren, en wat de komende weken en maanden voor die doelgroep moet brengen. Ik wil toch van de gelegenheid gebruikmaken om op een aantal zaken iets dieper in te gaan of een aantal specifieke vragen of noden tijdig aan te kaarten, en ook om van u, minister, uw eigen mening en visie daarop te horen. Want we hebben 2021 toch wel aangekondigd als het jaar van de grote hoop, een stukje het einde van de tunnel, en de vaccinatie-uitrol zou daarin natuurlijk een grote rol moeten spelen. Beetje bij beetje zouden we opnieuw richting het gewone leven moeten gaan, als

dat ooit helemaal terugkomt. Daar hopen we allemaal op, en dat zou dan toch in de komende maanden waar moeten worden.

Maar de vraag blijft, minister. We hebben het vaak over perspectief geven aan kinderen en jongeren, en we zijn allemaal in deze commissie overtuigd. De vraag blijft welk perspectief we kinderen en jongeren kunnen bieden. Goedbedoelde boodschappen en signalen van 'eerder vaccineren' zijn duidelijk niet de vraag van kinderen en jongeren. Zij vragen niet om eerder te komen in de vaccinatiegolf, maar vragen vooral om perspectief in de versoepelingsdiscussie, en om daar toch een stuk prioriteit in te kunnen krijgen.

Een aantal zaken lopen ook door elkaar. Er is op dit moment – voor alle duidelijkheid, want vaak wordt dat in de media of in de berichtgeving ondergesneeuwd – geen vaccinatie voorzien voor min 18-jarigen. Op dit moment zijn er geen wetenschappelijke gegevens die aantonen dat dit momenteel veilig zou kunnen gebeuren. Dat wil ook niet zeggen dat het per se onveilig is, maar er is vooral geen grondig onderzoek gebeurd op dat gebied. Ze worden ook niet ingecalculeerd bij het behalen van de vaccinatiegraad en bij de uitrol die de komende maanden en jaren is voorzien.

Dus loopt tegelijk met de discussie over de vaccinatie ook de discussie over het heropenen van de maatschappij. Dat is bij uitstek toch echt een ethische discussie waarbij je de discussie voert of je beschermde bevolkingsgroepen nog beperkende maatregelen kunt opleggen. Of kunnen bepaalde groepen, die later gevaccineerd zullen worden, of voor wie – zoals ik daarnet zei – geen vaccin voorzien is, dan toch nog beperkt worden in hun vrijheid terwijl anderen dat niet meer zijn? Geef je hun al dan niet green cards om te fuiven of te knuffelen? Wat betekent het voor jongeren dat ze standaard niet gevaccineerd kunnen worden? Worden zij de laatsten om opnieuw te mogen leven, of op welke manier kunnen zij hun leven opnieuw in handen nemen? Wat betekent dit voor de zomerperiode? Waar zullen zij al dan niet heen mogen? Mogen er op kampen nog steeds geen vleeshopen gevormd worden? Moeten zij maskers blijven dragen, terwijl tegelijk misschien het internationaal reizen opnieuw toegelaten wordt?

Het zijn ethische vragen die belangrijk zijn, en waar ik voor alle duidelijkheid, minister, nu geen compleet antwoord op verwacht. Ik weet ook dat dit een breed debat is en dat er nog heel wat onzekerheden zijn, al is het maar de evolutie van de cijfers die de komende weken nog een en ander duidelijk moet maken. Het lijkt me vooral belangrijk, en het is ook een goede gewoonte van u en de sector, dat we tijdig kijken naar wat er mogelijk zou zijn, en daar een plan voor uitwerken. Vandaar dat ik het belangrijk vond om die vraag vandaag hier in deze commissie te stellen. We moeten ook stilaan de fundamentele vraag beginnen opperen wanneer jongeren opnieuw naar een normaal ontwikkelingspatroon kunnen gaan, en hoe we hen zullen begeleiden om die eerste stappen opnieuw te zetten.

Vandaar deze vragen. Hoe kijkt u naar de exitstrategie na het vaccineren, in de wetenschap dat kinderen en jongeren, zeker tot 16 jaar, en soms tot 18 jaar, niet gevaccineerd zullen worden? Welk perspectief wilt en kunt u hun op dit moment bieden? Hoe en wanneer, en onder welke voorwaarden, kunnen volgens u kinderen en jongeren groen licht krijgen om hun leven beetje bij beetje opnieuw te beginnen? Is hun lot hierbij onlosmakelijk verbonden met de vaccinatiebereidheid van volwassenen? Hoe zullen jongeren extra begeleid worden bij het opnieuw loslaten van die generatie? Hoe zorgen we dat er geen compensatiegedrag ontstaat, want ik zie Instagramaccounts die ervoor pleiten om 'zich zat te zuipen', en dan heb ik het niet over kinderen en jongeren zelf, maar over politici die daar blijkbaar voor pleiten. Ik stel me dus toch de vraag hoe we dergelijke overcompensatie – alvast de onwenselijke kanten ervan – proberen te vermijden. En hoe ondervangen we de gevolgen van het verloren jaar inzake psychosociale ontwikkeling bij jongeren,

en hoe zullen we – dat is een stokpaardje van u, maar ook van mezelf – kinderen en jongeren betrekken bij deze beslissingen die we als samenleving moeten nemen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega, voor de vele vragen. Ik zal er een aantal samennemen, om zo het beleid rond de coronamaatregelen, en het jongerenperspectief daarin, toe te lichten. Ik start eerst met het beantwoorden van de vragen die betrekking hebben op het groen licht geven aan kinderen en jongeren om te leven, het zogenaamde loslaten van hun generatie. Vervolgens ga ik dieper in op de vraag van de vaccinaties, en ik eindig met de manier waarop ik kinderen en jongeren bij dit alles wens te betrekken.

De bestrijding van de coronapandemie duurt nu bijna een jaar. Herinner u maart 2020, toen we heel drastische maatregelen moesten nemen. Het is voor niemand een evidente of eenvoudige situatie. Ik ben me ervan bewust dat dit voor kinderen en jongeren nog een moeilijkere periode is. Corona treft hen in een periode waarin ze in volle ontwikkeling zijn om te groeien tot evenwichtige, zelfstandige personen. Ik merk dit dagelijks in de contacten die ik heb en de reacties die ik krijg, met kinderen en jongeren, in al hun mails en brieven en direct messages die ik ontvang. Ik weet niet of jullie De Afspraak op vrijdag hebben gezien vorige week. Daar was een heel mooie tussenkomst – naast die van mijn eigen partijvoorzitter – van Geert van Istendael. Hij zei dat bijvoorbeeld de studenten, degenen die pas afgestudeerd zijn in het middelbaar en nu in de universiteitsstad zijn, als het ware kleine vogeltjes zijn die aan de rand van hun nest staan. Ze zijn klaar om uit te vliegen, maar hun vleugels zijn afgekapt, ze kunnen niet vliegen. Ik vind dat een mooi beeld om aan te geven dat de impact van de coronamaatregelen op bepaalde groepen, niet het minst op kinderen, jongeren en ook studenten, bijzonder groot is.

Na een geslaagde zomer vorig jaar werden we eind oktober vorig jaar genooddaakt om heel drastische maatregelen toe te passen. We hebben met het jeugdwerk snel moeten schakelen van code geel naar code oranje naar code rood. En eind oktober een van de moeilijkste beslissingen: toen hebben we het jeugdwerk boven de 12 jaar volledig moeten stilleggen, en idem voor sport- en cultuuractiviteiten. Dat was een heel lastige beslissing. Voor de kinderen tot 12 jaar hebben we het gelukkig nog kunnen aanhouden; ook daar hebben we hier al heel wat discussies over gehad, ook over de beslissingen van een aantal lokale besturen ter zake.

Sinds kort – we hadden het er vorige week in de plenaire vergadering ook over – moesten we nieuwe afspraken maken. Die afspraken zijn gemaakt, met een beetje meer mogelijkheden tussen 12 en 18 jaar, maar jammer genoeg met minder mogelijkheden voor de kinderen tot 12 jaar. We moeten rekening houden met de varianten van het virus die circuleren, onder meer de Britse variant, die besmettelijker is en die ook bij kinderen zorgt voor besmettingshaarden. Daarom hebben we die beslissing moeten nemen.

Ik vind het belangrijk om niet te wachten tot na de vaccinaties, maar nu al voor de grote groep kinderen en jongeren onder de 18 jaar naast school ook vrijetijdsbesteding verder mogelijk te maken. Zo krijgen ook de tieners de broodnodige ruimte, vrijheid en zuurstof die ze nodig hebben om jong te kunnen zijn. Ik zal er ook voor blijven pleiten om bij versoepelingen van de huidige coronamaatregelen zeker ook extra mogelijkheden te realiseren voor alle leeftijdscategorieën en zeker ook de groep van jongeren tot 18 jaar, maar ook ouder, ook de studenten.

We hebben in de beslissing van vorige week ook voorzien dat dat het geval is. Dus alle gemeenschappen, alle ministers van Cultuur, Sport, Welzijn en Jeugd van de drie gemeenschappen van ons land hebben dat heel duidelijk als signaal naar het Overlegcomité gebracht. Er is ook beslist om in de krokusvakantie de maatregelen

te herevalueren. Ik weet niet of we dan al veel gaan kunnen doen, dat zal afhangen van de evolutie van het virus. Maar het is toch een belangrijk signaal geweest, ook van die groep van gemeenschapsministers vanuit de drie gemeenschappen in ons land.

Intussen laten we natuurlijk de aandacht voor de psychosociale ontwikkeling bij kinderen en jongeren niet los. Integendeel, we bouwen daar verder op wat het afgelopen jaar al in gang gezet is. Belangrijke aanknopingspunten zijn onder meer de 3 miljoen euro relancemiddelen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, specifiek voor een projectoproep ter zake. De geleerde lessen uit de projecten in het kader van Generatie Veerkracht worden meegenomen in de verdere uitrol van acties die opgezet zullen worden in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht en het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP). Awel en WAT WAT zijn recurrent versterkt om ook in de eerste lijn bereikbaar te blijven voor kinderen en jongeren en hun op maat informatie te geven. Daarnaast – ik verwees er al naar – hebben we natuurlijk het JKP, dat een belangrijk kader blijft om perspectief te bieden. De acties uit het JKP moeten leiden tot een versterking van kinderen en jongeren. Een van de vijf beleidsprioriteiten vastgelegd voor de coronacrisis, de eerste, blijft vandaag superbelangrijk en centraal staan. Dat is welbevinden en positieve identiteitsontwikkeling van het kind en de jongere. Als er vandaag iets onder druk staat, is het dat wel.

Voor mij primeert het welbevinden van kinderen en jongeren binnen deze crisis. In dat licht is de samenwerking tussen de verschillende sectoren en beleidsdomeinen, onder meer met Welzijn, cruciaal. Deze transversaliteit is van cruciaal belang om de maatschappelijke impact van het welbevinden van kinderen en jongeren te versterken.

Deze vraag naar mogelijke versoepelingen en herwonnen vrijheden staat voor mij los van de discussie over vaccinaties. Je hebt niet meer rechten omdat je gevaccineerd bent. Als je niet gevaccineerd bent, betekent dat niet dat je niet kunt genieten van de versoepelingen die eraan komen. Trouwens, het een en ander houdt ook verband met het feit dat het vaccin op min 16-jarigen, of min 18-jarigen, afhankelijk van het vaccin, nog niet getest is. Het is dus ook nog niet zeker hoe dit zal verlopen.

Ik voel mij in die visie ook gesterkt door de stem van een aantal jongeren zelf, die pleiten voor meer perspectief door in te zetten op versoepelingen en duidelijke maatregelen, maar niet noodzakelijk voor prioriteit in de vaccinaties. Ik heb ook gemerkt, mijnheer Vaneeckhout, dat u dat standpunt steunt. Ik denk hierbij aan de recente pleidooien van de Vlaamse Jeugdraad (VJR) en de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS).

De uitwerking van een vaccinatiestrategie ligt in de handen van de virologen en de interministeriële conferentie (IMC). Gisteren heeft de IMC personen met bepaalde aandoeningen in de vaccinatiestrategie naar voren geschoven, waarbij de kwetsbaren eerst komen. Als we erin slagen om veel of alle mensen te vaccineren, dan kunnen we ook meer versoepelingen toestaan.

Omdat ook voor kinderen en jongeren de maatregelen zwaarder beginnen te wegen, heeft WAT WAT, mede op mijn vraag, de MAGDANOG?!-campagne uitgewerkt. Deze campagne werd begin deze week in Sint-Niklaas gelanceerd. De campagne is een mooi voorbeeld van de samenwerking tussen organisaties, virologen en jongeren. WAT WAT zal hier de volgende weken ook verder mee aan de slag gaan.

Hoe zullen kinderen en jongeren bij dit alles betrokken worden? Het beleid moet inderdaad niet alleen over jongeren gaan, maar het moet vooral met jongeren worden doorgepraat. Dat kind- en jongerenperspectief geldt ook voor de manier waarop we aan politiek doen.

De Vlaamse Jeugdraad is voor mij een belangrijke en structurele partner. De nieuwe ploeg is al sterk uit de startblokken geschoten. Ik kijk dan ook uit naar de verdere samenwerking, nu en in de komende jaren.

Daarnaast hou ik een vinger aan de pols via mijn vele gesprekken met andere participatie-organisaties, zowel binnen het jeugdwerk als daarbuiten. Denk bijvoorbeeld aan de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK), de VVS en Cachet. Er zijn uiteraard ook heel wat contacten met kinderen en jongeren in niet-georganiseerd verband.

In het najaar plan ik binnen het JKP een groot terugkoppelingsmoment voor kinderen en jongeren, waarbij we de stem van jongeren zullen horen over verschillende thema's, inclusief de impact van corona. Op die manier plaatsen we hen centraal en maken we beleid op maat van hun noden en behoeften.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank u, minister, voor het antwoord. Voor alle duidelijkheid: ik verwachtte niet dat er een volledig tot in het detail bepaald plan zou liggen. Het lijkt mij onmogelijk om dat nu te maken, maar ik ben blij met de insteken die u al meegeeft. Ik denk dat die de volgende weken en maanden wel belangrijk zullen zijn om daar vorm aan te geven.

Er zijn nog een paar punten die ik wil uitpuren of ondersteunen. Ten eerste wil ik hier expliciet zeggen dat we als politici moeten onderstrepen hoe matuur onze kinderen en jongeren zich de afgelopen weken tonen. Uit allerlei richtingen komen er heel veel oproepen om hun stem en perspectief meer in beeld te brengen, maar ik vind ook dat als ze zelf de boodschap brengen, ze dat altijd op een volwassen, of een beredeneerde, genuanceerde manier doen. Ze kijken daar eigenlijk op een heel verstandige manier naar. Ze gaan zelf niet mee in het gevoel dat we generaties of groepen tegen elkaar moeten opzetten. Ik apprecieer dat en ik ben blij dat u dat ook in uw antwoord doet.

Ten tweede ben ik blij dat u heel duidelijk zegt dat vaccinaties en versoepelingen twee aparte debatten zijn. Ze hangen uiteraard deels samen, maar dat betekent niet dat er versoepelingen kunnen gelden voor doelgroepen die gevaccineerd zijn en dat dat niet zo is voor andere doelgroepen die niet gevaccineerd zijn.

Wat ik zeer belangrijk vind, is dat we de volgende weken en maanden niet mogen vergeten dat mensen in de eerste plaats, en kinderen en jongeren bij uitstek, sociale wezens zijn. We moeten niet alleen focussen op wat er economisch versoepeld kan worden en welke zaken er heropgestart kunnen worden, maar we moeten ook voldoende focussen op de fundamentele noden van mensen, zoals ontmoetingen, cultuur, sport, jeugdwerk, enzovoort. We moeten kinderen en jongeren de kans geven om de jaren, die niet meer terugkomen, te beleven. Collega's, beeld u in dat u 15 jaar bent en dat u klaar bent voor uw eerste fuif, en dat u dan hoort dat er meer dan één jaar geen fuiven zullen zijn, dat u een aantal stappen in uw noodzakelijke ontwikkeling niet zult kunnen zetten, dat u minder gelegenheden hebt om aan uw eerste lief te raken.

Dat kunnen allemaal eenvoudige problemen lijken, maar ik denk dat ze op mensen in volle ontwikkeling een gigantische impact kunnen hebben. Ik vind het toch zeer belangrijk om dat altijd voor ogen te houden.

We hebben rond de zomer beslist dat er 87 miljoen euro naar het lokale noodfonds voor jeugd, cultuur en sport zou gaan. Veel van die middelen zijn besteed. Het is me niet helemaal duidelijk of er op dit moment gemonitord wordt of de sector op het terrein zelf extra noden heeft en of we daar nog voor een aanvulling moeten zorgen.

Overlegt u daarnaast met de sector over een plan voor de zomerkampen? Ik ben zelf vorige week opnieuw in gang geschoten als kookouder. We zijn met de eerste voorbereidingen begonnen. Ik weet dat veel jeugdverenigingen ook al bezig zijn met hun voorbereidingen, natuurlijk ook in grote onzekerheid over hoe het deze zomer zal verlopen. Op welke manier wilt u dat aanpakken?

Tot slot: de vorige voorzitter van de Vlaamse Jeugdraad maakte deel uit van het economisch en maatschappelijk relancecomité. Ik vond dat van de Vlaamse Regering een heel verstandige keuze. Bestaat er de ambitie om in het overleg over de versoepelingsstrategie en in de voorbereiding voor het Overlegcomité het voorzittersduo en anderen van de nieuwe ploeg van de Vlaamse Jeugdraad daar eventueel een rol in te laten spelen? Op welke manier wilt u daar als minister van Jeugd aan meewerken?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Mijnheer Vaneeckhout, ik wil u graag even bijtreden. Het is een discussie die we al in een aantal commissies een aantal keren gevoerd hebben. Het is ook een heel belangrijke discussie. Zullen we snel kunnen terugkeren naar het oude normaal, het leven voor corona? Ik denk dat het nog wel eventjes zal duren, maar ik ben er wel van overtuigd dat we daarnaartoe gaan. Dat zal wellicht pas zijn op het moment dat we voldoende groepsimmunititeit hebben en als er zo veel mogelijk mensen gevaccineerd zijn. Wil dat zeggen dat er in de aanloop daarnaartoe geen versoepelingen mogelijk zijn? Uiteraard niet. Laat ons hopen dat dat wel kan. Het is dan inderdaad een belangrijk maatschappelijk debat hoe we dat aanpakken.

De open brief die deze week verscheen, had de juiste insteek. Ik volg u en de minister wel dat de discussie niet gaat over dat we de jongeren eerst moeten vaccineren, maar wel over voor wie we als eerste zullen versoepelen. Zullen we bij versoepelingen dat dan voor iedereen doen of alleen voor hen die al gevaccineerd zijn?

Minister, u verwijst terecht naar De Afspraak van vorige vrijdag. Ik vond dat een heel goed gesprek. Er zaten verschillende mensen aan tafel, ook van uw partij, voorzitter. Ik heb ook De Afspraak van 21 januari 2021 gezien, en ik heb daar toen heel hard op gereageerd. Patrick Loobuyck kwam toen met het statement dat het niet mogelijk was om mensen die al gevaccineerd zijn, in hun vrijheden te beperken. Dat zou er natuurlijk op neerkomen dat mensen die al wel het geluk hebben gehad om een vaccin te krijgen – zijnde nu vooral de ouderen – op reis of op café zouden kunnen gaan of andere dingen zouden kunnen doen, terwijl de jongeren, die zich nu al bijna een jaar aan heel strenge maatregelen houden, vaak om die oudere of zwakkere mensen te beschermen, dat niet zouden kunnen doen. Dat zou ik fundamenteel oneerlijk vinden. Ik denk dat dat iets is waar we hier met z'n allen tegenin moeten gaan. Ik voel dat dat hier in elk geval de heersende filosofie is.

Dus laat ons inderdaad kijken of we kunnen versoepelen als dat eenmaal kan. Dat is wanneer de cijfers de goede richting uitgaan en er zoveel mogelijk kwetsbare mensen gevaccineerd zijn. In eerste instantie kunnen we dan ook voor de jongeren versoepelen, zodat we allemaal opnieuw ons leven een klein beetje kunnen opknemen. Er mag echter absoluut geen sprake van zijn dat er eerst een vaccinatieattest nodig is om iets te kunnen doen, want dat zou totaal niet stroken met onze solidaire samenleving. Ik verwacht van u dat u als minister van Jeugd mee op de barricades zult staan. Als wat de heer Loobuyck in De Afspraak zei, effectief zou worden toegepast, dan denk ik dat er bij de jongeren een revolutie uitbreekt, en dat is terecht. Ik denk dat ik dan mee op straat zou komen, en ik verwacht van u hetzelfde. Ik hoop dat het niet zover zal komen.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): De kern van de discussie is het onevenwicht of net het evenwicht tussen de vaccinaties en versoepelingen. Dat is ook al eerder uitgebreid besproken in de commissie Welzijn.

De minister van Welzijn heeft daar, wat mij betreft zeer correct, gezegd dat het niet is omdat je als laatste wordt gevaccineerd dat je als laatste een stukje van je vrijheid terugwint. Ik denk dat dat heel gebald exact weergeeft waar het hier om draait. Dat heeft daar dus al zijn plek gehad, denk ik.

Wat de vraag van de collega betreft over hoe kinderen en jongeren zullen worden betrokken: ik denk dat er vorig jaar vanuit Jeugd een heel mooi voorbeeld was van hoe je kinderen en jongeren betreft bij beleid. Minister, ik zou vooral willen vragen om zo voort te doen. Ik denk dat dat een goed voorbeeld was van hoe dit daadwerkelijk in gezamenlijk overleg kan verlopen. Het zou heel fijn zijn, mocht dat ook zo kunnen blijven verlopen.

Collega Vaneeckhout, ik was ongelooflijk blij te horen dat uw verwijzing naar testosteron er in uw mondelinge vraag tussenuit is gevallen, want dat je testosteron een jaar lang opbouwt, is wetenschappelijk gezien natuurlijk pure larie. Ik vroeg me al af waaraan u refereerde met die 'onwenselijke excessen', maar ik denk dat we daar heel klaar en duidelijk over kunnen zijn: wat mij aangaat, moeten en zullen die worden bestraft. Het soort excessen waarnaar u verwijst in de schriftelijke versie van uw vraag, dat kon niet voor corona, dat kan niet na corona, en corona mag geen excuus zijn voor dit soort excessen. Ik begrijp echter uw bezorgdheid.

Minister, ik had nog enkele vragen. Er worden nu denkpistes bekeken – ik hoop dat het er meerdere zijn – voor de exit. Worden die ook naast elkaar bekeken? Wat als we kunnen versoepelen, hoe gaan we dat doen, wordt er rekening gehouden met de verschillende factoren? Bijvoorbeeld in Israël steeg de vaccinatiegraad enorm, waardoor er heel snel heel veel versoepelingen kwamen en men daar ineens ook opnieuw veel meer besmettingen had. Wordt er met dat soort variabelen ook rekening gehouden voor onze versoepelingen, voor onze exitstrategie?

Dan nog een ander elementje. Ik zag afgelopen week een oproep passeren van iemand uit een sportkring, die erop wees dat het momenteel alleen maar sterk wordt afgeraden om meer dan een hobby uit te oefenen en aangaf dat men zich daar dus niet aan hoeft te houden. Hij riep dan ook op om kinderen naar zijn hobby en ook naar die van een ander te sturen. Tegelijkertijd kreeg ik dan het signaal vanuit de jeugdbeweging dat zij geen politieagent kunnen spelen. Ze kunnen niet op zondagmiddag zeggen dat een kind daar die dag niet mag zijn omdat het de dag ervoor bij het voetballen of zo werd gezien en maar één hobby mag uitoefenen. Op welke manier worden die organisaties geholpen of ondersteund bij het doen naleven van de maatregelen die zijn opgelegd, en op welke manier is daarop enige controle mogelijk? Die maatregelen zijn immers slechts verstrengd om die cijfers naar beneden te krijgen. Ze hebben dan ook alleen maar zin als er ook enige handhaving is, als men die maatregelen ook daadwerkelijk gaat uitvoeren.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Collega Vaneeckhout, dank u wel voor deze vraagstelling.

Minister, dank u voor uw heel duidelijke en hoopgevende antwoord. Ik denk dat u heel terecht hebt gesteld dat we die versoepelingen los moeten zien van wie al dan niet wordt gevaccineerd, en dat het niet zo kan zijn dat bepaalde groepen die worden gevaccineerd, een vrijgeleide krijgen om wel bepaalde zaken te hernemen, om toegang te krijgen tot events, om wel weer op restaurant en dergelijke te gaan, en

dat zij die niet werden gevaccineerd, die vrijheid niet hebben, zeker als ze er op dat moment niet zelf voor kunnen kiezen om al dan niet te worden gevaccineerd. Mocht dat wel het geval zijn, dan zou dat elk draagvlak voor die vaccinatiecampagne, maar ook voor versoepelen of nog niet versoepelen, volledig onderuithalen. Ik ben dus heel blij met de houding die u en minister Beke hierin aannemen, en vooral ook omdat u opnieuw zegt dat u die jongeren zelf, de jeugdsector en individuele jongeren, altijd mee hierin zult betrekken. Daar bent u heel consequent in. U hebt dat ook vorige zomer gedaan. Toen hebt u samen met de jeugdsector zelf bekeken hoe de jeugdkampen op een veilige manier konden plaatshebben. U bent dus heel consequent in de manier waarop u de jongeren betreft.

We zien dat de jongeren zelf zich de voorbije weken ook op een heel mature manier in het debat hebben gemanifesteerd. Dat kan dus zeker opnieuw heel waardevol zijn. Ik heb alle vertrouwen in de nieuwe ploeg en voorzitter van de Vlaamse Jeugdraad. Ik heb er alle vertrouwen in dat dat nu opnieuw zal kunnen lukken. Ik wens u daarbij veel succes.

Afrondend stel ik vast – maar de laatste spreker, collega Brusselmans, moet nog komen, dus hout vasthouden – dat er hier tot nu toe een grote, brede steun is voor de manier waarop u dit aanpakt als minister van Jeugd. Ik ben blij dat vast te stellen.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Collega Van de Wauwer, ik ga u uit uw lijden verlossen en ga u niet teleurstellen. Ik was erover aan het twijfelen om tussen te komen, net omdat ik niet zoveel had om over te klagen en te zeuren. Dan dacht ik echter: dit belangt mij ook aan. Ik zie me nog altijd, als 23-jarige, als jongere en dus toch wel als deel van de doelgroep waarover het onder meer ook gaat.

Minister, ik was zeer tevreden met wat u zei. U was afgelopen maandag hier op bezoek, in het mooie Sint-Niklaas, bij de Broederschool, waar ik zelf ook heb gezeten. U was uiteraard welkom voor een koffie, maar met het oog op corona begrijp ik natuurlijk dat u hier niet bent komen aanbellen. Alle gekheid op een stokje, ik ben blij met wat u daar hebt gezegd, met wat u nu ook opnieuw herhaalt: er mag geen verschil worden gemaakt qua rechten tussen mensen die gevaccineerd zijn en mensen die niet gevaccineerd zijn. Dat is zo bij de jeugd, maar voor mij geldt dat natuurlijk op alle domeinen, en ik hoop dat dat ook de visie van de voltallige regering, zowel Vlaams als federaal, zal blijven de komende maanden, want alleen zo is er natuurlijk een garantie dat er vrijheid van vaccinatie is. Dat is dus nog af te wachten, maar ik ben blij dat dat uw standpunt is inzake het domein Jeugd.

Mijnheer Van de Wauwer, u kunt dus op beide oren slapen.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Daarstraks waren we nog palingen in een emmer snot.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Dat ging over cultuursubsidies, mijnheer Van de Wauwer.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, dank u wel voor de bijkomende opmerkingen en vragen. Collega Brusselmans, het was inderdaad aangenaam in Sint-Niklaas, een mooie stad en een van de kind- en jongerenvriendelijke gemeentes of steden. Dat was dus een goede plaats om de brochure van WAT WAT te lanceren.

Collega Perdaens, ik begin met uw laatste vraag. Die ging eigenlijk over de beslissing omtrent het combineren van hobby's. Soms hebben we strikte regels die in het ministerieel besluit staan en die ook kunnen worden gecontroleerd. Denk aan de limiet inzake de groepen, die we nu op tien hebben moeten plaatsen. Dat is een duidelijke juridische regel, die verankerd is in het ministerieel besluit. De regel om maar één hobby per week te hebben, om daar een keuze in te maken, is een ander soort regel. Het is een sterke aanbeveling, waarvoor we rekenen op de verantwoordelijkheidszin van de ouders, omdat dat nu eenmaal iets is dat zeer moeilijk strikt te reglementeren en al helemaal onmogelijk te laten controleren en af te dwingen is. Wat diegene betreft die zo'n mail uitstuurt van 'kom maar bij mij, geen enkel probleem om te combineren': dat is onverantwoord gedrag, maar we gaan ook niet de justitie erop afsturen. Ik denk dat het niet echt de verantwoordelijkheid en de taak is van de organisaties om dit te controleren. Wij rekenen vooral op de ouders, die samen met hun kinderen moeten bekijken welke hobby ze zullen kiezen. Ik denk dat de verenigingen die dat willen, daar de jongeren, de kinderen en de ouders wel op kunnen aanspreken, maar ze hebben geen controlerende functie ter zake. We rekenen ter zake echt op de verantwoordelijkheidszin van de ouders. Het is niet verantwoord om je kinderen naar verschillende hobby's, verschillende groepjes per week te sturen. Dat lijkt me vrij duidelijk.

Het maatschappelijke debat over de vaccinatie is interessant en zal ook worden voortgezet. Professor Loobuyck heeft daar inderdaad uitspraken over gedaan in De Afspraak. Later heeft hij op de radio in De Wereld Vandaag toch wel zijn uitspraken wat genuanceerd. Ik denk dat het een zeer interessant debat is, maar de lijn dat we willen gaan voor het belang van kinderen en jongeren en dus wensen te gaan voor het versoepelen van de maatregelen veeleer dan te discussiëren over de prioriteit in de vaccinatie als een soort element om hun belangen centraal te stellen, lijkt me een goede lijn. Het is ook fijn om vast te stellen dat dat hier wordt gedeeld door alle collega's.

Er is ook gepeild naar het verdere verloop de komende weken en maanden, ook hoe we naar de zomer kijken. Wat nu al gebeurd is, is dat we samen met de sector opnieuw de protocollen hebben geactualiseerd in functie van de aanbevelingen van het coronacommissariaat. Die zijn ook bezorgd aan het coronacommissariaat en daar besproken. Die zijn dus up-to-date. Zodra er versoepelingen zijn, betekent dat dat we heel snel kunnen schakelen en dat het ook helder zal zijn welke de toepasselijke regels zijn. We plannen natuurlijk ook om nog andere begeleidende maatregelen te nemen voor de zomer, in termen van tenten en dergelijke meer. Dat wordt zeker nog voorbereid.

De betrokkenheid van de Vlaamse Jeugdraad bij relance is op dit moment niet aan de orde, op dezelfde manier als met het maatschappelijk relancecomité. Toen zat Alexandra Smarandescu daar ten persoonlijke titel in als experte. We hebben ook heel wat van de aanbevelingen van het maatschappelijk relancecomité, die – neem ik aan – er op haar aangeven in zijn gekomen, kunnen uitvoeren. Ik denk bijvoorbeeld aan de erkenning van extra landelijke jeugdorganisaties. We hebben er uiteindelijk negen extra erkend en we hebben ook de middelen voorzien om te zorgen dat dat mogelijk was. Maar ook op andere vlakken, denk bijvoorbeeld aan aandacht voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren: in jeugdinfrastructuur hebben we daar rekening mee gehouden. Dat neemt niet weg dat we niet opnieuw zo'n maatschappelijk relancecomité hebben, met bijvoorbeeld iemand van de Vlaamse Jeugdraad erin. Uiteraard neemt het niet weg dat we hen ook zeer intens betrekken bij de verdere uitvoering. In elk geval, waar het gaat over de sectorprotocollen, is het niet de Vlaamse Jeugdraad die mee aan tafel zit, maar wel De Ambassade, Bataljong, de vertegenwoordiging van de vakantieorganisaties en de jeugdbeweging. Dat is sowieso in nauw overleg. Ik vermoed dat de Vlaamse Jeugdraad daar ook wel zijn zorgen meegeeft aan De Ambassade, waar ze uiteindelijk organisatorisch ook deel van uitmaken.

Collega's, ik denk dat verschillenden onder jullie er ook op gewezen hebben dat kinderen en jongeren daar op een bijzonder volwassen manier mee omgaan. Raar om het zo te zeggen, maar het gebeurt effectief op een goede manier. Het zal zaak zijn om de komende weken goed op te volgen hoe de virologische situatie is en om op het juiste moment opnieuw te kunnen schakelen. Dat zal niet morgen zijn. Ik kan mij ook voorstellen dat daar frustratie over kan zijn. Als het nu weer gaat over de kappers, als het gaat over vakantieparken, zijn dat belangrijke issues, maar het heeft niet allemaal een directe impact op kinderen en jongeren. Morgen leggen we daar geen versoepelingen op tafel voor kinderen en jongeren. Maar zodra het kan, zullen we dat zeker wel doen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, de komende weken gaan we hier zeker nog op terugkomen. Ik besef, en ik denk dat we dat allemaal weten, dat het een periode wordt van moeilijke afwegingen waarbij een aantal dingen tegen elkaar afgewogen moeten worden. Maar ik wil echt dat we de missie hier opnemen om die kinderen en jongeren echt in de bovenste schuif te krijgen. Ik heb zeer veel liefde voor de kappers – en collega's kunnen aan mij merken dat het ook nodig is dat er bij mij wat ingegrepen wordt –, maar we mogen niet doen alsof dat de enige grote noodzaak in de samenleving is, namelijk onze haartooi. Ik denk dat er voor kinderen en jongeren, maar ook voor ons allen, ook andere zaken op de bovenste plank liggen. Daar moeten we op tijd over nadenken hoe we daarmee zullen omgaan. Ik steun u dus helemaal in die grondige aanpak, die focus op kinderen en jongeren. Ik hoop alvast dat dat een breed plan zal zijn, dat dat ook een plan zal zijn dat op tijd aangekondigd wordt, met een aantal tussenfases, zodanig dat kinderen en jongeren tijdig weten wat er op een bepaald moment eventueel mogelijk zal zijn als de cijfers in de goede richting blijven gaan, dat dat ook omkaderd is, dat we niet zeggen: we hebben beslist en nu is het maar en doe maar allemaal wat je denkt te moeten doen. We moeten dat stapsgewijs en goed gecoördineerd aanpakken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.